

Obsah

Předmluva k 5. vydání	13
------------------------------	----

Hlava I

POJEM MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	15
----------------------------------	----

1. Definice mezinárodního práva	15
2. Mezinárodní společenství	15
3. Právo mezinárodního společenství	17
4. Zásada svrchované rovnosti	19
5. Zvláštnosti mezinárodního práva	22
6. Metody výuky a studia mezinárodního práva	30
7. Funkce mezinárodního práva	30
8. Název mezinárodního práva	32
9. Mezinárodní právo veřejné a soukromé	34

Hlava II

VÝVOJ MEZINÁRODNÍHO PRÁVA NA POZADÍ

VÝVOJE MEZINÁRODNÍHO SYSTÉMU	37
-------------------------------------	----

1. Starověké a středověké „světové společenství“	37
2. Novověký mezinárodní systém	38
2.1 Tradiční mezinárodní systém	38
2.2 Formování současného mezinárodního systému	41
2.3 Základy současného mezinárodního systému	45
2.4 Mezinárodní systém na počátku 21. století	53
3. Pokrok v mezinárodním právu	57
4. Sklon současného mezinárodního práva k regionalizaci a specializaci a s tím spojené fragmentaci	62
4.1 Hodnotový systém Charty OSN v době studené války	62
4.2 Konec studené války	64
4.3 Vliv globalizace	66
4.4 Důvody a projevy atomizace specializovaných a regionálních režimů	69

4.5 Mezinárodní společenství se musí s fragmentací mezinárodního práva naučit žít	73
---	----

Hlava III

VZTAHY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA K NAVAZUJÍCÍM ČI PŘÍBUZNÝM SPOLEČENSKÝM JEVŮM A NORMATIVNÍM SYSTÉMŮM

1. Vztahy k zahraniční a mezinárodní politice	77
2. Vztahy k ekonomii a ekonomice	79
3. Vztahy k náboženství	82
4. Vztahy k mezinárodní morálce	83
5. Vztahy k mezinárodní zdvořilosti	84
6. Vztahy k ideologii	84
6.1 Ideologie lidských práv	86
7. Vztahy k přirozenému právu	87

Hlava IV

VÝVOJ VÝUKY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA V ČESKOSLOVENSKU A V ČESKÉ REPUBLICE

1. Přehled autorů učebnic a základních pedagogicky využívaných děl do roku 1989	90
2. Názory československých učebnic a vědy mezinárodního práva mezi světovými válkami	92
3. Československé učebnice v období let 1948–1989	98
4. Stav po roce 1989	100

Hlava V

SUBJEKTY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

1. Pojem subjektu mezinárodního práva	104
2. Státy	107
2.1 Statický rozměr subjektivity	107
2.2 Národ a jeho sebeurčení – zdroj, opora, ale i výzva státnosti	115
2.3 Dynamika subjektivity státu	131
2.4 Kompetence a imunity státu	137

3. Zvláštní politické jednotky s určitým územním základem	142
4. Mezinárodní výbor Červeného kříže	145
5. Mezinárodní organizace	146
6. Specializované mezinárodní instituce	152
7. Jednotlivce	156
7.1 K subjektivitě jednotlivce z právně-filozofických hledisek	157
7.2 K subjektivitě jednotlivce z hlediska platného mezinárodního práva	160
7.3 Skupiny jednotlivců	165
8. Mezinárodní jednotky bez mezinárodněprávní subjektivity	169

Hlava VI

PRAMENY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	173
1. Pojem, klasifikace, zvláštnosti	173
2. Systém pramenů	178
3. Mezinárodní smlouva	180
4. Mezinárodní obyčej	186
4.1 Mezinárodní obyčej jako statický jev (forma mezinárodního práva)	187
4.2 Mezinárodní obyčej jako dynamický jev (normotvorný proces)	192
5. Poměr smlouvy a obyčeje	194
6. Desuetudo (vyjití normy z užívání)	197
7. Kodifikace mezinárodního práva	199
8. Obecné zásady právní	206
9. Jednostranné právní akty	210
9.1 Jednostranné akty států	210
9.2 Akty mezinárodních organizací	214
10. Soudní rozhodnutí a názory nauky mezinárodního práva	216
11. Ekvita	219

Hlava VII

PRAVIDLA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	221
1. Pojem a klasifikace	221
2. Materiální a procesní pravidla	222
3. Obecná (univerzální), partikulární (regionální) a lokální pravidla	222
4. Dispozitivní a kogentní pravidla	227
5. Účinky pravidla v ustanovení článku 103 Charty OSN	234
6. „Hard law“ a „soft law“	236
7. Zásady a konkrétní pravidla	242
8. Časová působnost pravidel mezinárodního práva	246

Hlava VIII

KONTROLA V MEZINÁRODNÍM PRÁVU	253
1. Od normotvorby k aplikaci mezinárodního práva	253
2. Pojem kontroly v mezinárodním právu	255
2.1 Definice a účel	255
2.2 Prvky kontroly	256
3. Průběh kontroly a její hlavní fáze	260
3.1 Verifikace	261
3.2 Kvalifikace	264
4. Funkce	266

Hlava IX

MEZINÁRODNÍ SOUDNICTVÍ	267
1. Pojem, funkce a původ	267
2. Klasifikace	271
2.1 Mezinárodní soudy a tribunály	271
2.2 Kvazijudiciální mezinárodní orgány	282
2.3 Hybridní a smíšené trestní tribunály	284
3. Nezávislost mezinárodních soudců a soudů	287
4. Fakultativnost jurisdikce mezinárodních soudů	293
5. Právní účinky rozhodnutí mezinárodních soudů	298
6. Využívání, vytíženost a délka řízení	303
7. Kladné a stinné stránky plurality mezinárodních soudů	308

Hlava X

MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST	312
1. Pojem	312
2. Soudobá proměna institutu mezinárodní odpovědnosti	313
3. Částečná kodifikace	316
4. Porušení mezinárodněprávního závazku	319
5. Přiřítelnost jednání nebo opomenutí státu	321
6. Okolnosti vylučující protiprávnost	325
7. Škoda (újma)	328
8. Postižený (poškozený) subjekt	329
9. Obsah	333
10. Použitelnost institutu mezinárodní odpovědnosti při provádění mezinárodních smluv o lidských právech	336
11. Odpovědnost za závažná porušení závazků plynoucích z kogentních norem mezinárodního práva	339
12. Odpovědnost mezinárodních organizací	344
13. Odpovědnost za škodlivé následky činností nezakázaných mezinárodním právem	348
13.1 Pojem	348
13.2 Částečná kodifikace	352

Hlava XI

DONUCENÍ V MEZINÁRODNÍM PRÁVU	357
1. Pojem	357
2. Návaznost na jiné instituty a zásady mezinárodního práva	358
3. Klasifikace donucovacích opatření	360
4. Hlavní znaky donucení v současném mezinárodním právu	362
5. Retorze	364
6. Represálie	365
7. Protiopatření	368
8. Sebeobrana (legitimní obrana)	369
9. Sankce Rady bezpečnosti OSN	376
10. Analýza hlavních případů kolektivních opatření uskutečněných od počátku 90. let a závěry z ní	383

10.1 Analýza	383
10.2 Závěry	390
11. Omezená přezkoumatelnost rozhodnutí Rady bezpečnosti	393

Hlava XII

SYSTÉM MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	398
1. Systém a systemizace	398
2. Příklady systémového přístupu	399
3. Menší rozvinutost systému mezinárodního práva	399
4. Subsystémy mezinárodního práva	400
5. Systémový model mezinárodního práva	402
5.1 Komplexní instituty	402
5.2 Odvětví	403
6. Systematika současných českých učebnic mezinárodního práva veřejného	406

Hlava XIII

POMĚR MEZINÁRODNÍHO A VNITROSTÁTNÍHO PRÁVA	407
1. Tradiční systémové teorie	408
1.1 Expozice problému	408
1.2 Monistická a dualistická učení	409
1.3 Poměr mezinárodního a vnitrostátního práva a zásada svrchované rovnosti	411
1.4 Kritika monismu s primátem vnitrostátního práva	413
1.5 Kritika monismu s primátem mezinárodního práva	414
1.6 Kritika tradičních systémových teorií monismu a dualismu z hlediska praxe	416
2. Poměr mezinárodního a vnitrostátního práva očima práva mezinárodního	417
2.1 Mezinárodní právo coby ústřední systém	417
2.2 Výlučnost a nadřazenost mezinárodního práva	418
2.3 Důsledky různých typů koexistence pravidel mezinárodního a vnitrostátního práva z hlediska mezinárodního práva	420

3. Poměr mezinárodního a vnitrostátního práva očima práva vnitrostátního	422
3.1 Pojem recepce	422
3.2 Recepce mezinárodního práva státy	423
3.3 Primární (základní) recepční norma	424
3.4 Sekundární recepční normy	427
3.5 Recepce mezinárodních smluv	429
3.6 Kontrola ústavnosti mezinárodních smluv	436
3.7 Vnitrostátní aplikace mezinárodních smluv	438
3.8 Recepce a aplikace mezinárodních obyčejů	442
3.9 Recepce a aplikace aktů mezinárodních organizací a jejich orgánů	446
3.10 Recepce a vnitrostátní provádění rozhodnutí mezinárodních soudních a parajudiciálních orgánů, zejména na ochranu lidských práv	451

Hlava XIV

POMĚR MEZINÁRODNÍHO

A VNITROSTÁTNÍHO PRÁVA V ČESKÉ

REPUBLICE

1. Dualistická ústavní minulost	460
1.1 Vývoj právní úpravy do vzniku samostatného českého státu	460
1.2 Úprava v Ústavě ČR z r. 1992. Její nedostatky a slabiny	464
2. Současný stav	471
2.1 „Euronovela“ Ústavy	471
2.2 Dosud nenovelizované mezinárodní články Ústavy	473
2.3 Mezinárodní smlouvy inkorporované do českého práva na základě čl. 10 Ústavy	476
2.4 Postavení mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách	485
2.5 Postavení mezinárodních smluv, jimiž ČR přenáší některé pravomoci svých orgánů na mezinárodní organizaci nebo instituci (čl. 10a Ústavy)	488

2.6 Mezinárodní smlouvy inkorporované do českého práva odkazem v zákoně	494
2.7 Mezinárodní smlouvy adaptované do českého práva	497
2.8 Jiné smlouvy	501
2.9 Recepce obyčejových norem mezinárodního práva	501
2.10 Recepce aktů mezinárodních organizací a jejich orgánů	506
2.11 Recepce a vnitrostátní provádění rozhodnutí mezinárodních soudních a parajudiciálních orgánů	512

Hlava XV

MEZINÁRODNÍ PRÁVO A PRÁVO ES/EU 524

1. Proces vydělování práva ES/EU z mezinárodního práva	524
1.1 Mezinárodněsmluvní základ EU	524
1.2 Zprostředkování účinků zakládajících smluv ústavami členských států	525
1.3 Vznik komunitárního práva jako samostatného právního systému	526
2. Proces začleňování mezinárodního práva do práva ES/EU	530
2.1 Kompetence Společenství uzavírat mezinárodní dohody	530
2.2 Recepce a aplikace mezinárodních dohod	533
2.3 Recepce a aplikace obecného mezinárodního práva	536
2.4 Recepce a provádění rozhodnutí orgánů jiných mezinárodních organizací a mezinárodních soudů	538
3. Vliv mezinárodního práva při definování dynamiky a stability práva ES/EU	543
3.1 Změny zakládajících mezinárodních smluv	543
3.2 Ukončení platnosti zakládajících smluv	545
4. „Vývoz“ komunitárního práva mimo Evropu	548